

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Концепція дослідно-експериментальної роботи за темою «Упровадження елементів дистанційного навчання школярів середніх загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва» (В.І. Ковальчук, С.В. Якубов)

Дистанційне навчання (ДН) — це одна із форм організації навчального процесу, при якому усі або частина занять здійснюються з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій за умови територіальної віддаленості викладача й учнів. Дистанційне навчання у школі відкриває можливість вивести на новий рівень допрофільну і профільну підготовку учнів, забезпечити гнучкість та багатоваріантність у навчанні, сприятиме більш повному розкриттю потенціалу учнів через потенційно необмежену кількість дистанційних навчальних курсів. Саме дистанційна форма навчання відкриває можливості для учнів, які пропускають школу з поважних причин (змагання, конкурси, захворювання тощо), особливо для тих, хто за станом здоров'я навчається індивідуально, якісно задовольняти власні потреби у здобутті освіти.

Дистанційне навчання — нова форма освітнього процесу, що передбачає самостійне навчання учня. Навчальне середовище характеризується тим, що учні віддалені від вчителя як в просторі, так і часі, водночас мають можливість в будь-який час підтримувати діалог через засоби комунікації. Дистанційне навчання — це також сукупність інформаційних технологій, що забезпечують учням доступ до основного обсягу навчального матеріалу та інтерактивну взаємодію з учителями у процесі навчання.

Концептуальна ідея дослідження базується на теоретичних положеннях особистісно орієнтованого підходу до організації процесу дистанційного навчання школярів та обґрунтуванні організаційно-педагогічних засад дистанційного навчання. Дистанційне навчання учнів буде ефективним за умови забезпечення відповідних організаційно-педагогічних засад: теоретичного обґрунтування й дотримання дидактичних принципів дистанційного навчання: спрямованості процесу навчання учнів на формування у них життєвих компетентностей; надання можливостей для вдосконалення комунікативних умінь учнів; створення та практичного впровадження моделі педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу шляхом інтеграції традиційної й дистанційної форм навчання. У процесі експерименту планується зосередитись на створенні всіх необхідних складових забезпечення дистанційного навчального процесу на паралелях 5-х та 9-х класів ЗНЗ м. Києва.

Основні завдання експерименту:

- здійснити вивчення та узагальнення досвіду з теми дослідження;
- створити організаційно-педагогічні умови щодо впровадження дистанційного навчання;
- розробити та теоретично обґрунтувати модель дистанційного навчання школярів;
- апробувати модель дистанційного навчання школярів на базі пілотних загальноосвітніх навчальних закладів;
- здійснити моніторинг ефективності впровадження моделі дистанційного навчання;
- розробити методичні рекомендації для педагогів навчальних закладів із питань впровадження дистанційного навчання школярів;
- здійснити узагальнення одержаних результатів щодо ефективності застосування дистанційного навчання школярів через проведення семінарів, конференцій.

Найявний на термін початку експерименту досвід упровадження дистанційної форми навчання у нашій країні можна характеризувати як обмежений. За наказом МОН України № 1231 від 29.12.2009 р. відділом дослідження і проектування навчального середовища ІІТЗН НАПН України з 1 березня 2009 р. до 30 вересня 2011 р. проводився експеримент із дистанційного навчання школярів. У проєкті брали участь школи Києва та інших регіонів України. Викликає великий інтерес також он-лайн система дистанційної підтримки навчання у школах, ліцеях та гімназіях України «Отримання знань» (<http://disted.edu.vn.ua>). Цей освітній Інтернет-ресурс створено Лабораторією інформаційних та комунікаційних технологій, що діє у фізико-математичній гімназії № 17 м. Вінниці, та Вінницьким міським центром дистанційної освіти школярів. Сайт є складовою інформаційно-освітнього середовища, в яке автори проєкту мріють «занурити» весь навчально-виховний процес у фізико-математичній гімназії № 17 м. Вінниці, а згодом у всіх школах регіону, а надалі й України. На цьому Інтернет-ресурсі школярам пропонуються дистанційні курси, консультації, уроки.

Стосовно країн СНД можна констатувати, що досить велика увага приділяється проблематиці впровадження дистанційної форми навчання в школах Росії. Так, у 2010 р. одне з чільних місць на конкурсі шкільних сайтів посів веб-портал Тульського обласного управління освіти, у складі якого функціонує діюча система дистанційного навчання школярів на основі платформи **MOODLE** (<http://moodle.tulaschool.ru/>).

Для успішного проведення експерименту необхідно створити організаційно-педагогічні умови щодо впровадження дистанційного навчання, серед яких найголовнішими є:

- підготовка педагогів та учнів до роботи у визначеному в експерименті середовищі дистанційного навчання;
- розробка складу та структури навчально-методичного наповнення середовища дистанційного навчання (дистанційних навчальних курсів, що складаються з окремих дистанційних уроків за діючим календарно-тематичним планом навчання).

Від учителів упровадження елементів дистанційного навчання в школі вимагає здійснення освітньої діяльності за новими технологіями, апробації та застосування новітніх методик організації навчального процесу. Впровадження дистанційного навчання неможливе без застосування інформаційно-комп'ютерних технологій як інструменту що допомагає розширити можливості як учнів, так і вчителів, а також зробити вирішальний вплив на зміну та покращення освіти. Застосування новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій! змінює роль вчителя, стимулює до впровадження нових педагогічних прийомів і підходів у підготовці до уроку. Досить важливими стають такі якості, як: здатність застосовувати інноваційні методи використання комп'ютера та можливості, які він надає, з метою активізації пізнавальної діяльності; високий рівень технічної грамотності; поглиблення та здобуття нових знань. Учитель повинен оволодіти прийомами та технологіями ДН на професійному рівні, стати тьютором-наставником, попередньо здобувши необхідну підготовку.

Розробка складу та структури навчально-методичного наповнення повинна враховувати специфіку представлення навчальної інформації на екрані комп'ютера, специфічні вимоги до навчального процесу за дистанційною формою, відповідні обмеження щодо часу, який школяр може проводити за комп'ютером, необхідність забезпечення доступності дистанційних навчальних курсів за існуючих обмежень комп'ютерних комунікацій! та

технічних характеристик комп'ютерного обладнання, встановленого на робочих місцях дистанційних вчителів та учнів (застаріла техніка в комп'ютерних класах, слабкі комп'ютери вдома). Зазначені проблеми складають лише частину загального переліку питань цього напрямку, що повинні бути вирішені під час підготовки та проведення експериментальної роботи.

Вирішення завдань експерименту неможливе без упровадження діючої моделі дистанційної навчальної технології. У процесі формування концептуальних засад експерименту як модель було запропоновано поєднання двох засобів доступу до дистанційних навчальних курсів, а саме: он-лайн та офф-лайн доступи, застосування яких у сукупності має забезпечити відтворення у дистанційному режимі переважної більшості дидактичних прийомів, які застосовуються при звичній, очній формі навчання, при безпосередньому спілкуванні вчителя з учнями у шкільному класі. Обмеження у часі, потрібному для вивчення вчителями та учнями зазначених середовищ ДН, поширеність платформ як умова можливості запозичення досвіду і врешті бюджетні обмеження, що, на жаль, не допускають придбання та розгортання пропріетарних програмних оболонок ДН, ускладнюють та обмежують вибір технологічної бази ДН. За наявних умов на момент початку експерименту, з урахуванням зазначених обмежень як он-лайн платформа навчання була обрана система проведення веб-конференцій *BridgIt*, а як офф-лайн платформа — система керування навчанням (LMS) *MOODLE* в актуальній нині версії 2.3.

Система проведення веб-конференцій *BridgIt* досить проста для вивчення та практичного застосування і має функціонал, достатній для проведення он-лайн занять (дистанційних уроків) з використанням різноманітних засобів спілкування вчителя з учнями:

- можливість керованого двостороннього аудіо- та відеоспілкування;
- можливість організації чату між вчителем та всіма учнями або між вчителем та обраним учнем (приватний чат);
- найголовніше — забезпечення двосторонньої демонстрації всього вмісту екрану комп'ютера, тобто вчитель супроводжує урок демонстрацією підготовлених ним навчально-методичних матеріалів, а обраний учень за вимогою вчителя може продемонструвати виконане завдання вчителю та всьому віртуальному класу.

Система успішно працює на посередніх за технічними характеристиками комп'ютерах, а також невибаглива до якості телекомунікацій (зокрема, зв'язок з Інтернетом може здійснюватися через бездротовий модем у системі МТС-Коннект).

Типове робоче вікно системи веб-конференцій *BridgIt* наведено на *рис. 4*.

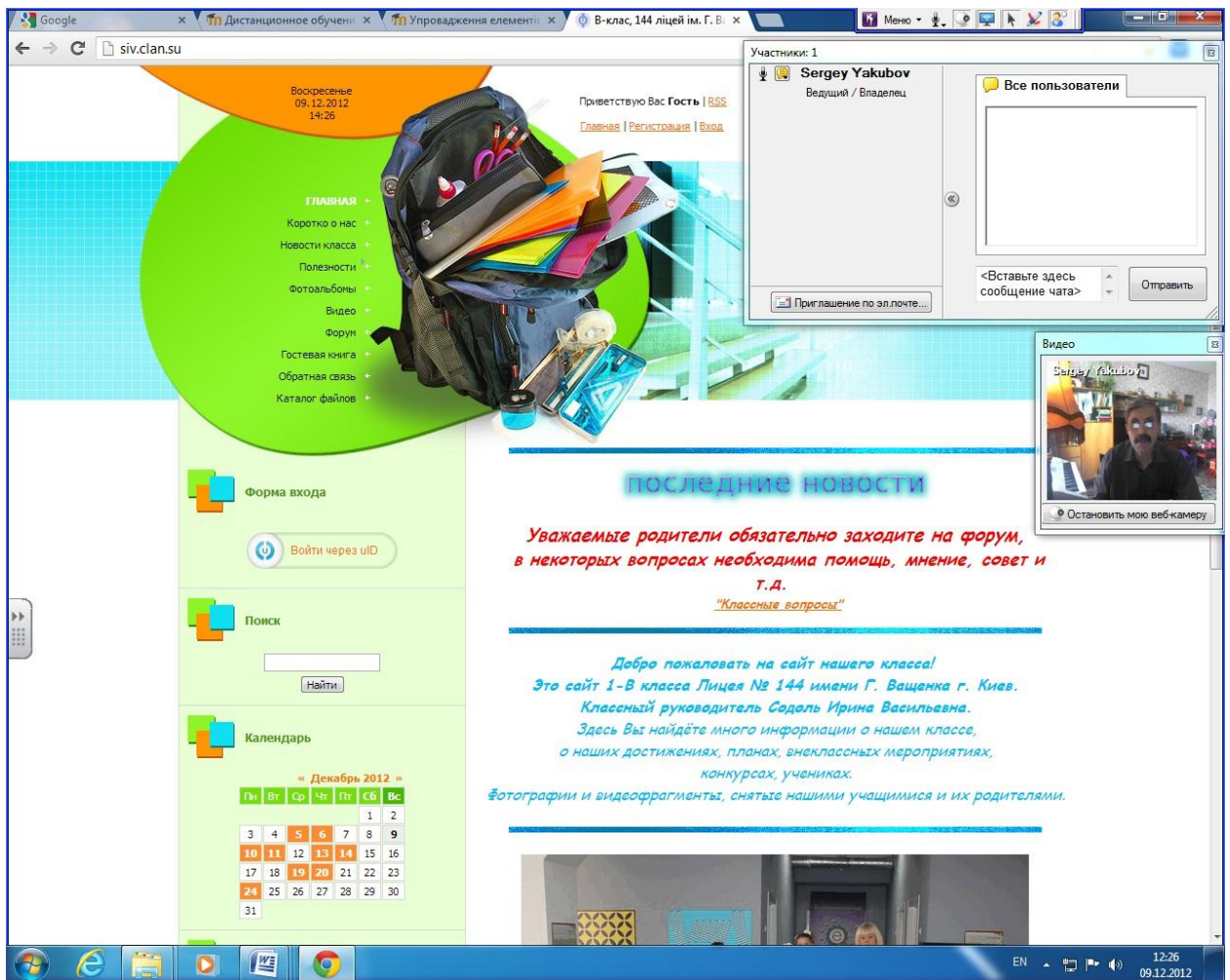

Рис. 4. Робоче вікно системи *BridgIt* (вчитель коментує домашні завдання, викладені на шкільному сайті)

Платформа для дистанційного навчання *MOODLE* загальновідома і становить стандарт для абсолютної більшості навчальних закладів у галузі вищої та післядипломної освіти. Застосування платформи *MOODLE* для дистанційного навчання школярів, на наш погляд, потребує деякої її адаптації для даної вікової категорії. В ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка напрацьований значний досвід у цьому напрямку, зокрема в рамках співпраці у національному освітньому проєкті «Відкритий світ». На нашу думку, вдалу змістову та дизайнерську оболонку для розміщення на платформі дистанційних навчальних курсів запропонував завідувач кафедри природничих наук ІППО Я.Ю. Якунін. Можливо, в експерименті ця оболонка буде застосована у дещо спрощеному вигляді для роботи на паралелі 9-х класів ЗНЗ. Експериментальна платформа *MOODLE* розгорнута на веб-сайті за адресою: <http://v-svit.kiev.ua/> Вигляд головної сторінки сайту дистанційного навчання школярів наведений на рис. 5.

Управління елементів дистанційного навчання школярів у ЗНЗ м.Києва Ви не пройшли ідентифікацію (Вхід) Українська (uk)

Navigation

На головну

- Новини сайту
- Веб-уроки Bridgt
- Шаблон педагогічного сценарію
- Курси

Категорії курсів

- 5 клас
- 6 клас
- 7 клас
- 8 клас
- 9 клас
- 10 клас
- 11 клас
- Різне

Всі курси ...

Вхід

Псевдо: admin

Пароль:

Remember username

Забули пароль?

Електронний ресурс створено з метою методичної та дидактичної підтримки вчителів і надання школярам рівних можливостей доступу до сучасних освітніх ресурсів

УЧИТЕЛЬСЬКА

Вхід

Для роботи з матеріалами введіть свій логін та пароль

АНКЕТА РЕЄСТРАЦІЇ

Відшліть анкету та отримайте доступ до ресурсів сайту

УЧНІ

Вхід

Для роботи з матеріалами введіть свій логін та пароль

АНКЕТА РЕЄСТРАЦІЇ

Відшліть анкету та отримайте доступ до ресурсів сайту

[Веб-уроки Bridgt](#)
[Короткий довідник](#)
[Шаблон педагогічного сценарію](#)

Upcoming events

Немає заходів

[Пти до календаря...](#)

Користувачі онлайн

(останні 5 хвилин)

Порожньо

Ви не пройшли ідентифікацію (Вхід)

Рис. 5. Головна сторінка сайту дистанційного навчання школярів

Спільно зі школами, які беруть участь в експерименті, нині виконується робота з наповнення сайту навчально-методичними матеріалами — дистанційними уроками. На допомогу вчителям — авторам дистанційних уроків розроблена форма-шаблон, яка являє собою звичний для вчителя вордівський файл з відповідними полями для заповнення. До заповненого шаблону автором уроку додаються файли з матеріалами для повторення, викладення нового матеріалу (у формі інтерактивного опорного конспекту), матеріали для перевірки знань, у тому числі з використанням функціоналу для тестування, наявного на платформі MOODLE. Для ілюстрації нижче наведені скріншоти уроків з інформатики та української літератури, які розміщені на сайті дистанційного навчання (рис. 6—9).

Згідно з наказом ГУОН № 211 від 03.09.2012 р. апробацію розглянутої моделі дистанційного навчання передбачено здійснити у дев'ятнадцяти ЗНЗ м. Києва. Відповідно до програми експерименту визначено таку послідовність етапів проведення робіт:

- підготовчий (вересень — грудень 2012 р.): виконується підготовка вчителів та учнів до роботи у середовищі дистанційного навчання, розробляються пробні дистанційні уроки;
- формувальний (січень — червень 2012 р.): здійснюється розробка дистанційних уроків на карантинно-небезпечний період та пробне навчання у визначених групах учнів;
- робочий (вересень 2012 р. — червень 2015 р.): здійснюється систематична розробка та дистанційне викладання уроків згідно із погодженим графіком дистанційних занять та/або у карантинний період;

• звітний (вересень — грудень 2015 р.): формуються звіти, проводяться семінари та підсумкова конференція.

Нині перші дистанційні он-лайн уроки вже проводяться у школах — учасницях експерименту, але поки що з вибраними групами учнів для набуття необхідного досвіду роботи учителями — авторами дистанційних курсів, які одночасно є тьюторами у створюваній системі дистанційного навчання школярів.

Упровадження дистанційної форми навчання в школі потребує відповідної науково-методичної бази, великої методичної, організаційної та технічної підготовки. Проте найголовнішими труднощами ми вважаємо відсутність відповідного досвіду як в організаторів, так і у виконавців усього переліку робіт, а також достатньої науково-методичної та нормативно-правової бази у галузі дистанційного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах. Але, як уже було зазначено вище, системна робота, спрямована на запровадження дистанційного навчання у школі є нагальною потребою часу.

The screenshot displays a web interface for a distance learning course. On the left, there is a sidebar with navigation and settings options. The main content area is titled 'Урок № 12. Комп'ютерна графіка. Графічний редактор Paint.' and includes a list of learning objectives. Below this, there are two sections: 'ПРИГАДАЙ, ТИ ЦЕ ЗНАЄШ!' which repeats material from a previous lesson, and 'ЗРОЗУМІЙ, ЦЕ ПРОСТО!' which introduces a new topic on computer graphics. The right sidebar contains search and news forum sections.

Navigation

Settings

Messages
No messages waiting
Повідомлення

Урок № 12. Комп'ютерна графіка. Графічний редактор Paint.

Сьогодні на уроці

- повторюємо тему: «Графічний інтерфейс операційної системи MS Windows»;
- знайомимося з методами створення комп'ютерної графіки;
- вивчаємо особливості растрової та векторної графіки;
- формуємо уявлення про колірні моделі;
- поглиблюємо знання про представлення даних у комп'ютері двійковими кодами;
- виконуємо тренінгові вправи з метою ознайомлення з інструментами графічного редактора Paint;
- створюємо та зберігаємо файли різнопланових графічних зображень у середовищі графічного редактора;
- діємо з моделями, відеофрагментами, закріплюємо набуті знання;
- здійснюємо попередню корекцію знань;
- перевіряємо знання та вміння, набуті під час вивчення теми.

News forum

ПРИГАДАЙ, ТИ ЦЕ ЗНАЄШ!

Повторюємо матеріал: «Графічний інтерфейс операційної системи Windows»

Прикріплений для завантаження (відкриття) файл з інформацією на повторення матеріалу:

Повторення . Тест
Повторення Відповідь до тесту

ЗРОЗУМІЙ, ЦЕ ПРОСТО!

Вивчаємо тему: «Комп'ютерна графіка. Графічний редактор Paint»

- знайомимося з поняттям комп'ютерна графіка та методами її створення;
- вивчаємо особливості растрової та векторної графіки, визначаємо переваги і недоліки .
- знайомимося з особливостями кодування інформації про кольори.

Search forums

Застосувати
Advanced search

Новини форуму
Add a new topic...
(No news has been posted yet)

Upcoming events
Немає заходів
Йти до календаря...
Створити захід...

Останні новини

Рис. 6. Приклад уроку з інформатики на сайті дистанційного навчання школярів (ч. 1)

ВИКОНАЙ! В ТЕБЕ ВИЙДЕ!

Тренінг формування навичок створення графічних зображень до допомогою графічного редактора Paint

- виконуємо тренінгові вправи, створюємо та зберігаємо файли растрових графічних зображень з використанням спеціальних заготовок.

Інформацію знаходимо в конспекті-завданні та/або у докладених вправах.

ВІДКРИТИ або ЗАВАНТАЖИТИ тренувальні вправи

- 📄 Настанови до виконання дом. завдання
- 📄 Настанови до творчого завдання
- 📄 Практична вправа 1 Дорожній знак
- 📄 Практична вправа 2 Геометричні фігури
- 📄 Практична вправа 3 Дача
- 📄 Практична вправа 4 Акваріум
- 📄 Практична вправа 5 Метелик

ПЕРЕКОНАЙСЯ! ТИ НАВЧИВСЯ!

Перевіряємо знання та вміння, набуті під час вивчення теми

У додатку знаходиться файл з тестовими завданнями.

ВІДКРИТИ або ЗАВАНТАЖИТИ тестові завдання

- 📄 Тест підсумковий

ОПИТУВАННЯ ВЧИТЕЛІВ.

Ваші відповіді допоможуть розробникам вдосконалити роботу системи.

? Загальне враження від навчальних матеріалів цього уроку

📄 Документація для цієї сторінки
Ви зайшли під ім'ям Test Teacher (Вихід)

Рис. 7. Приклад уроку з інформатики на сайті дистанційного навчання школярів (ч. 2)

Navigation [icon]

Settings [icon]

Messages [icon]

No messages waiting
[Повідомлення](#)

• Урок № 21. Назва уроку: Тарас Шевченко. Життєпис поета. Періоди творчості Кобзаря

Сьогодні на уроці

- повторюємо життєвий і творчий шлях Тараса Шевченка;
- знайомимося з етапними подіями в житті поета;
- характеризуємо основні етапи життєвого шляху поета;
- розв'язуємо завдання спрямовані на систематизацію та узагальнення вивченого матеріалу про життя і творчість Тараса Шевченка;
- перевіряємо знання та вміння, набуті під час вивчення теми.

News forum
Тарас Шевченко: коментарі до уроку

Повторюємо матеріал:

Прикріплений для завантаження (відкриття) файл з інформацією на повторення матеріалу:

інформація для повторення

Вивчасмо біографію Тараса Шевченка.

- знайомимося з картинами, на яких зображено етапи життєвого шляху Тараса Шевченка.

Інформацію знаходимо в інтерактивному опорному конспекті та додаткових матеріалах до нього .

ВІДКРИТИ або ЗАВАНТАЖИТИ інтерактивний опорний конспект та додаткові матеріали

Тарас Шевченко
Тарас Шевченко

Search forums [icon]

Застосувати
[Advanced search](#) [icon]

Новини форуму [icon]

[Add a new topic...](#)
(No news has been posted yet)

Upcoming events [icon]

Немає заходів
[Йти до календаря...](#)
[Створити захід...](#)

Останні новини [icon]

Доступно з п'ятниці 18 січня 2013 10:55
[Повний звіт щодо діяльності за останній час](#)
З часу Вашого останнього входу нічого нового не відбулося

Рис. 8. Приклад уроку з української літератури на сайті дистанційного навчання школярів (ч. 1)

матеріал до уроку .
ВІДКРИТИ або ЗАВАНТАЖИТИ інтерактивний опорний конспект та додаткові матеріали

Тарас Шевченко
Тарас Шевченко

ВИКОНАЙ! В ТЕБЕ ВИЙДЕ!

Вправи на закріплення знань: систематизувати дібраний самостійно матеріал

- виконуємо вправи.

Інформацію знаходимо в конспекті-завданні та/або у докладених вправах.

ВІДКРИТИ або ЗАВАНТАЖИТИ тренувальні вправи

[Завдання для самоперевірки](#)

ПЕРЕКОНАЙСЯ! ТИ НАВЧИВСЯ!

Перевіряємо знання та вміння, набуті під час вивчення теми

У додатку знаходиться файл із завданнями.

ВІДКРИТИ або ЗАВАНТАЖИТИ завдання

[Домашнє завдання](#)

ОПИТУВАННЯ ВЧИТЕЛІВ.

Ваші відповіді допоможуть розробникам вдосконалити роботу системи.

? *Загальне враження від навчальних матеріалів цього уроку*

Документація для цієї сторінки
Ви зайшли під ім'ям Test Teacher (Вихід)

[На головну](#)

Рис. 9. Приклад уроку з української літератури на сайті дистанційного навчання школярів (ч. 2)